

**Checklist Bron: visibele learning for teachers Hattie 2012
(copying of this appendix is permitted p. 207)**

Sterk mee oneens	Mee oneens	Deels mee oneens	Deels mee eens	Mee eens	Sterk mee eens
1	2	3	4	5	6

Aspect 1: Geïnspireerd en bevlogen onderwijs geven						
1	In deze school onderkennen alle volwassenen					
a	... dat er verschillen zijn tussen de leraren in de mate waarin ze leerlingen laten leren en presteren	1	2	3	4	5 6
b	... dat iedereen (schoolleiding, leraren, ouders, leerlingen) het belangrijk vindt op alle leerlingen een positieve invloed te hebben	1	2	3	4	5 6
c	... dat iedereen meewerkt om alle leerlingen te laten presteren	1	2	3	4	5 6
2	Deze school toont overtuigend aan dat alle leraren bevlogen en geïnspireerd zijn – en dat dit de belangrijkste PR van de school is					1 2 3 4 5 6
3	Deze school heeft een professionaliseringsplan					1 2 3 4 5 6
a	... dat de vakkennis van de leraren versterkt	1	2	3	4	5 6
b	... dat voortbouwt op de analyse van interactie van de leraar met de leerlingen in de klas	1	2	3	4	5 6
c	... dat leraren helpt om effectieve feedback te leren geven	1	2	3	4	5 6
d	... waarin ook de affectieve kenmerken van de leerlingen aan bod komen	1	2	3	4	5 6
e	... dat leraren beter leert om het oppervlakte- en diepteleren van leerlingen te beïnvloeden	1	2	3	4	5 6
4	Het professionaliseringsplan van de school is er ook op gericht om leraren manieren te laten vinden om					
a	... instructieproblemen op te lossen	1	2	3	4	5 6
b	... ontwikkelingen te beoordelen	1	2	3	4	5 6
c	... gevoelig te zijn voor de context	1	2	3	4	5 6
d	... te leren monitoren	1	2	3	4	5 6
e	... hypothesen te testen	1	2	3	4	5 6
f	... respect te tonen voor iedereen in de school	1	2	3	4	5 6
g	... passie te tonen voor onderwijzen en leren	1	2	3	4	5 6
h	... leerlingen te helpen om complexe zaken te begrijpen	1	2	3	4	5 6
5	Professionaliteit wordt bereikt in deze school omdat leraren en de schoolleiding samen werken aan opbrengstgericht werken					1 2 3 4 5 6

Aspect 2: Planning						
6	De school heeft, en de leraren gebruiken, verantwoorde methodieken:					
a.	Om de eerdere, huidige en verwachte leerlingprestaties te volgen, te registreren en om die 'just-in-time' te interpreteren	1	2	3	4	5 6
b.	Om de vooruitgang van leerlingen regelmatig te volgen, binnen een jaar en over de jaren heen, en om deze informatie te gebruiken voor het plannen en evalueren van lessen	1	2	3	4	5 6
c.	Om de targets te bepalen over het effect van leraren voor alle leerlingen	1	2	3	4	5 6
7	Leraren begrijpen de houding en het gedrag van leerlingen tijdens de les en proberen dit te benutten om ze beter te laten leren					1 2 3 4 5 6
8	De leraren van een school plannen samen reeksen van lessen, met de doelen, de beoogde resultaten en de hoofdpunten van de leerstof					1 2 3 4 5 6
9	Aangetoond wordt dat deze geplande lessen:					
a.	voldoende uitdaging bieden aan de leerling om te willen leren	1	2	3	4	5 6
b.	het vertrouwen versterken van de leerling om de leerdoelen te halen	1	2	3	4	5 6
c.	voldoende hoge verwachtingen hebben wat betreft de leerresultaten van de leerlingen	1	2	3	4	5 6
d.	de leerlingen motiveren om de doelen te halen en opnieuw te investeren in hun leren	1	2	3	4	5 6

	e. Doelen en beoogde resultaten hebben die expliciet bekend zijn bij de leerlingen	1	2	3	4	5	6
10	Alle leraren kennen het curriculum grondig (de context, de moeilijkheidsgraad, verwachte vooruitgang) en interpreteren het op eenzelfde manier	1	2	3	4	5	6
11	Leraren praten met elkaar over de impact van hun manier van lesgeven, uitgaande van de leerresultaten van de leerlingen, en over hoe ze nog beter les kunnen geven	1	2	3	4	5	6

Aspect 3: Het begin van een les							
12	Leerlingen vinden het klassenklimaat fair: ze voelen dat ze: 'Ik weet het niet' en 'Ik heb hulp nodig' kunnen zeggen; ze voelen dat ze vertrouwd worden en dat er naar ze geluisterd wordt; ze weten dat ze geacht worden te leren en vooruitgang te boeken	1	2	3	4	5	6
13	In de lerarenkamer respecteert men elkaar (manier van lesgeven, expertise, wederzijds respect, integriteit) als beleid gemaakt wordt en beslissingen over het lesgeven genomen worden	1	2	3	4	5	6
14	In de lerarenkamer en de klassen zijn er meer dialogen dan monologen over leren	1	2	3	4	5	6
15	In de klassen worden meer vragen gesteld door de leerlingen dan door de leraren	1	2	3	4	5	6
16	Zowel bij de leraren als bij de leerlingen is er een balans tussen spreken, luisteren en doen	1	2	3	4	5	6
17	Leraren en leerlingen zijn zich bewust van de balans tussen oppervlakkige, diepte- en conceptuele kennis in de lesdoelen	1	2	3	4	5	6
18	Leraren en leerlingen gebruiken de kracht van <i>peers</i> om leren te bevorderen	1	2	3	4	5	6
19	In elke klas en in de hele school is zelden sprake van het <i>label</i> van leerlingen	1	2	3	4	5	6
20	Leraren hebben hoge verwachtingen voor alle leerlingen, en zoeken voortdurend bewijzen om deze verwachtingen te checken en versterken. Het doel van de school is om alle leerling beter te laten presteren	1	2	3	4	5	6
21	Leerlingen hebben hoge verwachtingen is relatie tot hun eigen zelfstandig leren	1	2	3	4	5	6
22	Leraren kiezen hun manier van lesgeven als laatste stap in de lesvoorbereiding en beoordelen deze keuze t.o.v. de impact op de leerlingen	1	2	3	4	5	6
23	Leraren zien zichzelf vooral als beoordelaars en activeerders van leren	1	2	3	4	5	6

Aspect 4: Tijdens de les: het leren							
24	Leraren snappen hoe leren verloopt via de diverse niveaus qua bekwaamheden, capaciteiten, katalysatoren en competenties	1	2	3	4	5	6
25	Leraren snappen hoe leren gebaseerd is op de behoefte van leerlingen aan verschillende leerstrategieën om zich oppervlakkige en diepere kennis eigen te maken	1	2	3	4	5	6
26	Leraren differentiëren om ervoor te zorgen dat leren betekenisvol en effectief is voor alle leerlingen, opdat ze de doelen van de les(sen) behalen	1	2	3	4	5	6
27	Leraren zijn experts in het opbrengstgericht onderwijzen: zij weten hoe ver de elke leerling is in zijn/haar ontwikkeling, wanneer leerlingen wel of niet leren, en wat ze vervolgens zelf moeten doen; en wie de leerlingen actief betrokken te laten zijn om de leerdoelen te bereiken	1	2	3	4	5	6
28	Leraren kunnen verschillende werkvormen toepassen	1	2	3	4	5	6
29	Leraren en leerlingen kunnen verschillende strategieën hanteren voor onderwijzen en leren	1	2	3	4	5	6
30	Leraren kunnen vanuit de leerresultaten en de succescriteria daarvoor	1	2	3	4	5	6

	terug redeneren naar leerdoelen, in plaats van naar de activiteiten en materialen om die resultaten te bereiken						
31	Alle leerlingen wordt geleerd hoe ze zelfstandig en geconcentreerd kunnen oefenen	1	2	3	4	5	6
32	Leraren kunnen het leerproces vanuit het perspectief van de leerling zien	1	2	3	4	5	6

Aspect 5: Tijdens de les: feedback							
33	Leraren kennen de drie belangrijke feedback-vragen: "Wat is het doel?", "Hoe kom ik daar?" en "Wat daarna te doen?", en passen hun feedback daar op aan	1	2	3	4	5	6
34	Leraren kennen de drie feedbackniveaus: taak, proces en zelfregulatie, en passen hun feedback daar op aan	1	2	3	4	5	6
35	Leraren kennen het belang van belonen, maar vermengen dat niet met feedbackinformatie	1	2	3	4	5	6
36	Leraren geven feedback die past bij het ontwikkelingsniveau van de leerlingen, en zoeken naar evidentie dat de feedback goed is ontvangen	1	2	3	4	5	6
37	Leraren kunnen diagnosticerend onderwijzen: zij kunnen tijdens het lesgeven de voortgang van de leerlingen beoordelen en hun onderwijs zodanig aanpassen dat de leerlingen maximaal leren	1	2	3	4	5	6
38	Leraren						
	a. zijn betrokken bij de vraag hoe de leerlingen feedback ontvangen en interpreteren	1	2	3	4	5	6
	b. weten dat leerlingen liever feedforward dan feedback ontvangen	1	2	3	4	5	6
	c. weten dat wanneer leerlingen meer uitdagende doelen hebben, ze meer open staan voor feedback	1	2	3	4	5	6
	d. leren de leerlingen bewust nadere informatie te vragen op feedback en die feedback te gebruiken	1	2	3	4	5	6
	e. onderkennen de kracht van feedback door medeleerlingen, en leren de leerlingen bewust om medeleerlingen de juiste feedback te geven	1	2	3	4	5	6

Aspect 6: De afsluiting van de les							
39	Leraren tonen aan dat alle leerlingen ervaren dat ze uitgenodigd zijn om effectief te leren in de les. Deze uitnodiging omvat gevoelens van respect, vertrouwen, optimisme en de intentie om te leren	1	2	3	4	5	6
40	Leraren verzamelen evidentie dat de leerlingervaringen in hun lessen over hun succes als veranderaar, hun inspiratieniveaus en over het delen van hun motivatie met de leerlingen	1	2	3	4	5	6
41	Leraren bespreken de leerdoelen en succescriteria kritisch en tonen aan dat:						
	a. leerlingen de leerdoelen en succescriteria zodanig kunnen benoemen dat daaruit blijkt dat ze die begrijpen	1	2	3	4	5	6
	b. leerlingen de succescriteria behalen	1	2	3	4	5	6
	c. leerling de succescriteria als precies uitdagend genoeg ervaren, en	1	2	3	4	5	6
	d. leraren deze informatie gebruiken bij het voorbereiden van de volgende set van lessen/leren	1	2	3	4	5	6
42	Leraren creëren gelegenheden voor zowel de formatieve als summatieve interpretatie van de leerlingresultaten, en gebruiken deze informatie voor latere besluiten over het lesgeven	1	2	3	4	5	6

Aspect 7: Overtuigingen							
43	Leraren en de schoolleiding in deze school:						
	a. vinden dat het hun fundamentele taak is om het effect van hun lesgeven op het leren en presteren van hun leerlingen te evalueren	1	2	3	4	5	6
	b. vinden dat het succes en het falen van het leren van de leerlingen afhangt wat zij als leraren en schoolleiders wel of niet doen ...: "Wij	1	2	3	4	5	6

	maken het verschil !"						
c.	willen meer met elkaar praten over het leren van de leerlingen dan over de manier van lesgeven	1	2	3	4	5	6
d.	zien de eigen zelfevaluatie als feedback op hun onderwijseffect	1	2	3	4	5	6
e.	voeren dialogen met elkaar en geen monologen	1	2	3	4	5	6
f.	houden van de uitdaging en trekken zich nooit terug in "We doen toch ons best"	1	2	3	4	5	6
g.	vinden dat het hun rol is om positieve relaties te hebben met de klassen en de collega's	1	2	3	4	5	6
h.	informereren iedereen over de taal van het leren	1	2	3	4	5	6